



5. MØDE I FYNSK NATURRÅD

12. juni 2018 kl 14:00 – 19:00

Ringes Rådhus, Mødelokale M11

Tinghøj Alle 2, 5750 Ringe

Deltagere (til stede / ikke til stede):

Bæredygtigt Landbrug

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Sportsfiskerforbund

Dansk Botanisk Forening

Dansk Ornitologisk Forening

Entomologisk Selskab for Fyn

Friluftsrådet

Fyns Familielandbrug

Landboforeningen Centrovic

Landbrug og Fødevarer

Naturvejlederforeningen i Danmark

Patriotisk Selskab

Skovdyrkerforeningen Øerne

Skovforeningen

Vandpleje Fyn

Steen Rasmussen

Nis Rattenborg

Søren Knabe

Henrik Tranberg

Leif Bisschop-Larsen

Bo K. Stephensen

Erik Ehmsen

Ib W. Jensen

Lars Langskov Nielsen

Torben Lyngsøe Povlsen

Rikke Kaas Molin

Christian Ahlefeldt-Laurvig-Lehn

Ulrik Nielsen

Anders Ulrich

Jens Larsen

Bjørn Petersen

Inger Schiel-Madsen

Chris Gregers Halling

Else Klint

Per Arne Simonsen

Allan Mortensen

Hans Jakob Clausen

Claus Hestholm

Christian Heller

Stig Bille-Brahe-Selby

Heine Fischer Møller

Lars-Hågen Lange

Chris Gregers Halling

1

Sekretariatskommune

Sekretariatskommune

Projektleder Jens Aamand Kristensen, biolog

Afdelingsleder Ole Tyrsted

Observatør Assens

Observatør Faaborg-Midtfyn

Observatør Kerteminde

Observatør Nordfyn

Observatør Nyborg

Observatør Odense

Observatør Svendborg, Ærø, Langeland

Ida K. Søkilde Jelnes, biolog

Julia Juhl Weisser, kommuneplanlægger

Martin Køhl Søholm, biolog

Esben Fjederholt, biolog

Johanne Fagerlind Hangaard, biolog

Lars Kildahl Sønderby, biolog

Dorit Fruergaard, biolog

Mødeleder

Ole Tyrsted

Jens Aamand kristensen

Referent

Johanne Fagerlind Hangaard

Dagsorden

14.00 Velkomst og godkendelse af referat

14.15 Præsentation af kort over arealopgørelser

15:00 Workshopspræsentation – de 4 kriterier

15:10 Workshops diskussion af medlemmernes bud på kriterier

16:00 Pause

16:10 Fremlæggelse af workshopsdiskussioner og plenumdiskussion

17:30 Aftensmad

18:00 Produkt

18:30 Bekymringsnotat og oplæg til sidste møde

18:50 Evt

19:00 Tak for i dag

Dagsorden og referat

1	Velkomst Referat fra sidste møde blev godkendt med forbehold for kommentar på side 2 vedr. buffer omkring skoven, som kort blev drøftet på mødet. Dansk Botanisk Forening er ikke enig i dette. DOF vil dertil gerne have uddybet og defineret "klimaudsatte områder", hvilket vil ske senere på mødet.
2	Præsentation af kort over arealopgørelser Kort med støtteberettigede landbrugsområder indenfor hhv. Vejlemodellen og Fyns-modellen blev præsenteret med tilhørende arealopgørelser. Buffer på 50 m og Vejle-modellen på Fyn blev drøftet. Det blev vist på kort, at der ved maskinudpegning kommer et stort areal med værdifuld landbrugsjord med i udpegningen. Det blev nævnt, at det ville hjælpe meget, hvis man på forhånd kunne stille noget jordbytning i sigte for jordejeren, forinden udpegning af kortet. Marginal dyrkningsjord i hhv. Vestjylland og på Fyn blev drøftet. Ligeledes blev særlige værdifulde landbrugsarealer vendt. Buffere og deres forskellige beskaffenhed og virkning blev drøftet, herunder bredde, buffere rundt om skov. Det blev vendt, hvorvidt det giver mest mening, at udlægge smalle buffere, hvor man meget målrettet vil kunne etablere en økologisk forbindelse ud fra udpegningen, men hvor der samtidig er mindre sandsynlighed for at lykkes med at skabe en økologisk forbindelseslinje mellem naturområder pga. en eller få lodsejere, der evt. ikke har lyst til at være med til at lave et projekt – eller – om man vil udlægge brede buffere, hvor en evt. mulig økologisk forbindelse kan etableres i frivillighed sammen med en af de flere lodsejere som ligger indenfor bufferen. Klimatilpasningsområder blev drøftet, herunder prioritering af lavbundsområder. Det blev nævnt, at nogle grusgravsområder har stort potentiale til at blive naturområde og at de sammen med klimatilpasningsområderne måske med fordel kunne lægges ud som bufferzoner. Video med vandløbsproblematik blev vist efter anmodning fra Søren Knabe som indspil fra Dansk sportfiskerforbund.
3	Workshoppræsentation – de 4 kriterier Alle medlemmer fremlagde hvad de havde med af indspark til de 4 kriterier: Anders Ulrich, Skovforeningen: Udpegningskriterier, kvalitativ udvælgelse: særligt værdifulde vandløb og lavbundsområder skal prioriteres. Vanskeligt dyrkbar jord bør tages med. Mange har været glad for MVJ og vil måske gerne kunne fastholde dem. Klimaudsatte områder er oplagte at tage med. Der hvor der er mulighed for strategisk omfordeling af jord – sådanne områder bør prioriteres. Fx hvor ejendomme kommer til salg m.v. eller hvor man kan få erstatningsjord. Ovenstående skal ses som et lag ovenpå den mekaniske udpegning og kvalificering af udpegning. Henrik Tranberg, Dansk Botanisk Forening: Værdifuld natur: Brede bufferzoner omkring vandløb, ådale og § 3 områder. Potentiel natur: lokaliteter med tidligere forekomst af rød- og gullistarter. Der blev nævnt specifikke områder. Økologiske forbindelser: gravhøje, fx på den nordfynske slette Potentielle økologiske forbindelseslinjer: der hvor der tidligere har været gravhøje. Torben Lyngsøe Povlsen, Landbrug og Fødevarer: Vandløb og værdifulde biotoper skal værdsættes, signal med stramme forbindelseslinjer hvor de efterfølgende lokalt kan besigtiges og bekræftes eller afkræftes i samspil. Det er nødvendigt politisk at vi

havner på samme arealer som de særligt biologiske interesseområder. Man ønsker kvalitet fremfor kvantitet.

Værdifuld landbrugsjord – de ting der ikke er i ordninger i dag friholdes.

Erik Ehmsen, Friluftsrådet:

Kommunerne skal opkvalificere den viden vi har. Der har været sparsomt med data at underbygge det her arbejde med.

Værdifuld natur: kattelomsforslag – kommunernes naturfolk får lov til at vælge 3-4 lokaliteter som skal medtages i GDK og laves bufferzoner omkring.

Potentiel natur: langs hele kysten udlægges natur op til kote 0.75.

Forbindelseslinjer omkring skove skal være 10 m men at der på marginale arealer og lavbonitetsområder udvides til 50 meter.

Forbindelseslinjer mellem potentiel natur: 25 m zone hele kysten rundt – skal binde arealerne i kote 0.75 sammen.

Steen Rasmussen, Bæredygtigt Landbrug:

Generelt skal man se på kvalitet og se nærmere på områderne, frem for at få mere og se på kvantitet. Vi skal ikke over arealet fra Fyns Amts udpegning. Lavbundsområder skal vurderes og udpeges specifikt. Vådområder skal ikke med i GDK.

Jens Larsen, Vandpleje Fyn:

Ådale og vandløb skal bruges som forbindelseslinjer. Der er stort potentiale i ådalene og vandløb for spredning af biodiversitet. Det harmonerer med udpegning af klimasikringsområder. Økologiske forbindelseslinjer ligger naturligt i ådalenes udstrækning og med de små vandløb og grøfter fås et stort potentiale. Vand, levende hegn, insektvolde, stengærde og sprøjtefri randzoner kan være gode forbindelseslinjer.

§ 13 jord og Natura 2000 skal selvfølgelig med i udpegningen. Særlige værdifulde vandløb skal med. Jens foreslog, at man plantede træer på sydsiden af vandløb. Omfordeling af jord i ådale blev forslået med reference til Vejlemodel.

Ib W. Jensen, Fyns Familielandbrug:

Udtrykker bekymret for hvor der skal være landbrug fremadrettet. Man ønsker kvalitet fremfor kvantitet. Man skal se på hvor det giver mening at lave en udpegning og hvor der er værdifuld natur i forvejen - hvor der kan skabes fornuftige forbindelser. Vi vil gerne have så meget natur for pengene som muligt. Vi skal ikke lave den brede grønne pensel men i stedet se på hvor det er fornuftigt at udlægge forbindelseslinjerne.

Ulrik Nielsen, Skovdyrkerforeningen Øerne:

Fredskovsareal er ikke et naturareal, men der er ingen ulempe i at skovene er med. Bufferzonerne bør skæres skarpt og der skal være et max-areal, som skal hjælpe med prioritering ved udpegning. Vi vil gerne involvere ejere og deres planer for ejendommen og de lokale naturforhold. Der skal sættes midler af til rådgivning af ejere.

Nis Rattenborg, Danmarks Naturfredningsforening:

Lavbundsarealer indeholder en masse værdifuld og potentiel natur. Så de bør med i Grønt Danmarkskort. Det harmonerer med klimasikring, LAR-løsninger m.v. Hav fokus på hele lavbundsarealet Så helhed kan indtænkes i projekter. Lavbundsarealerne er også forbindelseslinjer. Alle lavbundsarealer skal i spil og vi skal ikke begrænse sig for meget. Risikoen ved en snæver tilgang er at man sidder med få midler efterfølgende til implementering. Hellere for meget areal med end for lidt. SE BILAG 1.

Christian Ahlefeldt-Laurvig-Lehn, Patriotisk Selskab:

De hidtil foreslåede modeller med arealopgørelser medtager et uacceptabelt højt antal ha. Vi skal ikke have for meget areal med.

Arealerne skal placeres på arealer der på samme måde som eksemplet fra Vejle Amt lægges på mindre dyrkbare arealer og gerne på gamle skovjorde. Det samlede areal i Grønt Danmarkskort må ikke overstige arealet fra det tidligere Fyns Amt – det må gerne være mindre, men man er opmærksom på at dette areal

for andre ikke må blive mindre end det gamle amts areal. Der forslås et kompromis hvor arealet i Grønt Danmarkskort er lig arealet i det gamle amts udpegning af særlige biologiske interesseområder.

Svendborgmodellen bør følges.

Samlet set har Patriotisk selskab primært fokus på de ikke produktive landbrugsarealer og subsidiært på arealer langs med de væsentlige å-forløb og de gamle skove. Det maksimale areal i Grønt Danmarkskort er lig Amtets areal i udpegning af særlige biologiske interesseområder. Arealet i Grønt Danmarkskort må ikke overstige arealet i Amtets udpegning.

Leif Bisschop-Larsen, Dansk Ornitologisk Forening:

Værdifuld natur: mindstekravet fra DOF lyder på en udpegning hvor hhv. bioscore på 5 og derover, samt HNV over 5 er taget med, da det giver en rimelig dækning. Naturkvalitetsplanstemaer skal tages med og hvad angår skovene skal stævningskove tages med som kerneområder i Grønt Danmarkskort.

Økologiske forbindelser: man vil gerne have afstandszoner på 50 m udenfor skov og som suppleres med at man prioriterer kyster, vådområder, vandløb, forekomster af bilag IV forekomster, samt udpegningsarter for Natura 2000 kunne være relevant at tænke ind i visse tilfælde.

Potentielle økologiske forbindelser: disse relaterer sig mere til de potentielle naturområder, hvor man skal sikre en forbindelse mellem hhv. eksisterende naturområder og potentielle naturområder.

Potentielle naturområder: lavbundsarealer primært, man bør kigge på historiske kort med forekomst af overdrev og enge m.m. – viser hvor det giver mest mening at lægge ny natur. Grønt Danmarkskort skal ses som en mulighed for bedre natur og derfor skal de samlede areal ikke gøres mindre end amtets udpegning af de særlige biologiske interesseområder.

Søren Knabe, Danmarks Sportsfiskerforbund:

Vi foreslår at ådale og lavninger samt vandløbsnære arealer i og omkring målsatte vandløb og §3 vandløb, bliver en del af grønt Danmarks kort. Som vi ser det vil denne udpegning omfatte potentiel natur, økologiske forbindelseslinjer, og potentielle økologiske forbindelseslinjer. En udpegning af disse arealer vil samtidig klimasikre , da ådale og vandløbsnære arealer kan bruges til at parkere vand ved voldsomme nedbørshændelser.

Oplæg til diskussion med opsummering af generelle emner fra de enkelte indlæg

Følgende emner blev opsummeret på baggrund af ovenstående indspark fra rådets medlemmer

Det samlede areal – skal det være mindre, lig med eller større end arealet fra Fyns Amt.

Skovene må gerne være med, men stævningskove bør være med.

Korridorerne – skal de være skarpe eller brede. Pas på ikke at male dem med brede pensler, men de skal i stedet være skarpe.

Lodsejer skal med på råd og der ønskes rådgivning til lodsejerne – involver lodsejerne der hvor det kan give mening at udvide bredere buffere, eller når der er udpeget områder – hvordan kan man så få nytte af dem.

Kysterne – her bør der lægges en bufferzone.

Vandløb

Bufferzoner - lavbonitetsarealer og lavbundsarealer.

Skal vådområder med eller ikke med i Grønt Danmarkskort.

Klimaudsatte arealer kan tænkes ind i kortet.

Kvalitet fremfor kvantitet

Skal små, meget værdifulde lokaliteter med eller sorteres fra.

4 Workshops diskussion af medlemmernes bud på kriterier

DN nævnte, at selve antallet af ha i udpegningen er ikke vigtigt. Hvis redskabet skal kunne bruges til noget skal man sikre muligheder og dermed et kort med brede buffere. Amtets areal er et okay mål hvad angår antal ha.

Skovdyrkerforeningen Øerne nævnte, at når man kigger på summen af arealet er det vigtigt man kigger på skovene. Det er naturligt at skovene er med, men det har betydning for den samlede arealpulje. Det vigtige at diskutere er det potentielle landbrugsareal.

Fyns Familielandbrug nævnte, at når man kigger potentielle naturområder giver det næppe mening at kigge på intensivt landbrugsjord.

Patriotisk Selskab nævnte, at udpegningsen skal være repræsentativ i forhold til hvad der er opnåeligt. I skov kan produktion godt gå hånd i hånd med biodiversitet. Vedr. lavbundsareal blev det nævnt, at det har betydning, om man taler hævet havbund eller drænedede moseområder.

Friluftsrådet nævnte, at det er væsentligt at definere hvad vi mener med lavbundsjord.

Bæredygtigt Landbrug nævnte, at skovene er afhængige af god afvanding. Vi skal have det højeste udbytte. Naturen skal koncentrerer hvor det giver mest mening.

Landbrug og fødevarer spurgte rådet, om man vil kunne godtage Svendborgmodellen. DN synes ikke der er for meget med i den model. DN går ikke ind for Vejlemodellen, da den ikke gør sig ud på Fyn. Arealet er et planlægningstal. Tallet fra amtet er måske fint nok og der skal være noget at arbejde med efterfølgende, fortsatte DN. Landbrug og fødevarer nævnte, at der ikke skal lægges en masse areal med som man vil kunne søge tilskud på alene for tilskudsmulighedens skyld. Hvis vi ligger tæt på arealet fra amtets tid, så har vi ikke givet eller taget for meget.

Vandpleje Fyn nævnte om natur på landbrugsområder, at man her skal man se på marginaljord og jordbytningsmuligheder.

Skovforeningen nævnte MVJ ordninger og erstatningsjord – disse skal ikke tænkes på samme tid. Erstatningsjord kan netop bruges hvor fx et isoleret område med en vigtig art, skal udvides for at arten skal kunne overleve.

DN nævnte, at lokaliteter med truede arter skal med i udpegningsen og man bør sikre bestanden på stedet frem for at tag en masse mindre værdifulde områder med ind i korridorer er.

Friluftsrådet nævnte, at øerne med værdifulde arter skal med og der bør lægges en buffer omkring dem. Her kan erstatningsjord komme på tale.

5 **Fremlæggelse af workshopsdiskussioner og plenumdiskussion**
 Punktet blev behandlet i plenum under punkt 3.

6 **Produkt**

I plenum blev udarbejdet nedenstående

Oplæg til konklusion og anbefalinger fra Naturrådet:

Rådet anbefaler:

- at størrelsesordenen af det grønne danmarkskort på Fyn arealmæssigt kommer til at svare til arealet i Fyns Amts udpegnings af særlige biologiske interesseområder.
- at arealer med stor naturværdi og højt potentiale for natur prioriteres.
- at kommunerne opkvalificerer deres viden om naturen og prioriterer artsovervågning for at sikre valide data.
- tidlig inddragelse af lodsejere i forbindelse med udpegnings af grønt danmarkskort.

	<ul style="list-style-type: none"> - At inddrage skovarealer i udpegningen, herunder fredskov, stævningskov og skov med lang kontinuitet. - At udlægge en buffer på 50 m omkring højt målsatte/værdifulde vandløb, særlig værdifuld natur og 5 meter omkring skov. Bufferlinjerne tilpasses topografi og særlige naturgivne forhold som fx skrænter og våde områder - i samarbejde med lodsejere. - (at man ved udlægning af korridorer prioriterer kyststrækninger (op til 0.75, 25 m eller 50 m fra daglig vande) hvor man kan planlægge for natur og klimatilpasning på samme tid). NB. Dette punkt revideres/kvalificeres på næste møde. - at lavbundsarealer tænkes ind i kortlægningen. Der er delte meninger om, hvorvidt de inddæmmede lavbundsarealer skal med i kortet eller ej. - at hele ådale medtages i kortlægningen. - at forekomst af bilag IV-arter tænkes ind ved udpegning af potentielle naturområder og forbindelseslinjer. - at man inddrager historiske kort og jordartskort, samt grundvandskort i udpegningen. - at vanskeligt dyrkbare arealer tænkes ind i kortlægningen i den forventning om, at fremtidige tilskudsordninger tilgodeser disse arealer. Fx arealer med MVJ-ordninger. - at den statslige klimaudpegning tænkes ind i kortlægningen. - at råstofgrave der skal efterbehandles tænkes ind i kortlægningen. - at isolerede områder med særlig høj kvalitetsnatur tages med i kortlægningen – ”kattelemsprincippet”
7	<p>Bekyringsnotat og oplæg til sidste møde (Det forudsættes, at grønt danmarkskort ikke medfører forringet vandafledning)</p> <p>Kvalitet og kvantitet skal diskuteres yderligere. Value for money.</p> <p>Mindretalsudtalelser skal overvejes til næste møde og skal ligge klar inden den 15. juli.</p> <p>Arealer med særlige tilskudsordninger/MVJ-ordninger er interessante.</p>
8	<p>Evt. Næste møde er 2. juli.</p>